

Bejvávalo dobře!

Dílo Pavla Vošického je neoddělitelně spjato s politickou tematikou. To by v dějinách umění nebylo až tak nezvyklé. Už ve starém Egyptě a Mezopotámii sloužily umělecké výtvořky politickým účelům, stejně jako ve středověku, renesanci či baroku, o angažovaném umění 20. století ani nemluvě. Přesto přišel Pavel Vošický ve své době s něčím novým. Zatímco politika až dosud zneužívala umění ke svým cílům, on pro svůj umělecký záměr zneužívá politiku. Neslouží žádným programům a ideologiím, pouze je z odstupu pozoruje, jako by se díval na krajinu, figurální kompozici, akt nebo zátiší.

Impresionisté kdysi uměli skvěle zachytit atmosféru svého životního prostředí. Dnes ovšem žijeme v jiném světě. Skutečnost, která nás obklopuje, ustoupila do pozadí. Valná část publika intenzivněji vnímá mediálně zprostředkované obrazy, často formované skrytou či zjevnou propagandou. Něco tak příšerně nudného jako politika — s věčným vysedáváním na schůzích, nenávistným hašteřením a hlasovacími rituály — se v tomto světě kupodivu jeví jako strhující drama a její protagonisté jako celebrity. Chce-li dnes umělec zachytit atmosféru doby, musí opustit přírodní plenéry a zapomenout na krásu obnažených těl. Politika je dráždivější.

Ve svých kresbách si Vošický pohrává s politickými ikonami a symboly, jejich poselství však rozhodně nebere vážně. Už před třiceti čtyřiceti lety předjímal umělecký proud, s nímž přišli mladí až na samém konci minulého tisíciletí, totiž tzv. politické umění, jaké u nás pěstuje např. skupina Pode Bal. Hlavní zásadou je, aby se umění s politikou nijak nesblížilo. Politika usiluje o moc, aby prosazovala svá vyargumentovaná rozhodnutí. Umělec žádá rozhodnutí neprosazuje, neargumentuje, zobrazuje pouze lidskou situaci ve světě, kde se o moc bojuje. Je krajinářem ideologického terénu, vnímá jeho klima i meteorologické změny, bezvětří i bouře s průtržemi mračen. Nefandí suchu ani dešti, baví se.

Své práci musí Pavel Vošický leccos obětovat. Mezi jeho přáteli a známými nebudu asi sám, kdo si není jistý, zda jeho trvalý zájem o komunistické tvarosloví nepřekročil hranice pouhé legrace. Tolik Leninů tady vidíme! Co když se autor jejich nakupením kochá? Cítíme samozřejmě, že jde o ironii, ta je však u Vošického podvratná oběma směry, nalevo i napravo, ve vztahu k minulosti i k perspektivám budoucnosti. Co si vlastně opravdu myslí? A zde se dostáváme k podstatě pravého umění, jež rozhodně nespočívá ve „správném“ přesvědčení, ale v tajemství.

VIKTOR ŠLAJCHRT